

6 Φεβρουαρίου 2008 Κοπή της πίτας της ΕΛΕΤΟ

Ομιλία του Προέδρου της ΕΛΕΤΟ Κώστα Βαλεοντή

Αγαπητοί, φίλες και φίλοι,

Είμαστε πάλι μαζί· με όλους εσάς· αρκετοί ήσαστε μαζί μας τον Φεβρουάριο του 2007 στην κοπή της περσινής πίτας· με άλλους τιμήσαμε μαζί, στην εσπερίδα του περασμένου Μαΐου, τη μνήμη του **Βασίλη Φιλόπουλου** που έκλεισε κιάλας ενός έτους απουσία· πολλοί – μέλη της ΕΛΕΤΟ – ήρθατε στη Γενική Συνέλευσή της τον Ιούνιο· με πολλούς συναντηθήκαμε πρόσφατα, τον Νοέμβριο, στο κορυφαίο ορολογικό γεγονός του 2007 στην Ελλάδα, στο 6^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»· τέλος αρκετοί αποχαιρέτισαμε μαζί – λίγο πριν τελειώσει το προηγούμενο έτος – το εκλεκτό ιδρυτικό μέλος της ΕΛΕΤΟ, την αείμνηστη **Ζωή Ξενάκη-Βαρλά** στο τελευταίο της ταξίδι. Έχετε όλοι τις ευχαριστίες του Διοικητικού Συμβουλίου και του ΓΕΣΥ για τη συμμετοχή σας και στις χαρές και στις λύπες της ΕΛΕΤΟ.

Προσκεκλημένοι μας, σήμερα, είναι τα επίτιμα μέλη της ΕΛΕΤΟ, ο καθηγητής κ. **Θεοδόσης Τάσιος** (με τη σύζυγό του) και ο Γενικός Διευθυντής της McCain Hellas κ. **Γιώργος Γκόνος**. Μας τιμούν με την παρουσία τους και τους ευχαριστούμε.

Το περασμένο έτος ήταν σημαντικό για την ελληνική ορολογία. Το **Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»** (το 6^ο στη σειρά) έδειξε και πάλι ότι το επιστημονικό ενδιαφέρον για τα θέματα της Ορολογίας στην ελληνική επιστημονική κοινότητα συνεχίζεται αμείωτο σε ανταπόκριση προς τις διεθνείς ορολογικές εξελίξεις. Όσοι από σας δεν παρακολούθησαν τις εργασίες του Συνεδρίου θα διαβάσατε, ίσως, μια αρκετά ενημερωτική επισκόπησή του – υπό τύπον ερωτήσεων και απαντήσεων – στα δύο τελευταία φύλλα του Ορογράμματος.

Το μήνυμα-σύνθημα της φετινής πίτας είναι αφιερωμένο στις **ειδικές γλώσσες**:

**«Δεν νοείται σύγχρονη ειδική γλώσσα
χωρίς σύγχρονη ειδική ορολογία».**

Οι **ειδικές γλώσσες** είναι οι γλώσσες των ειδικών θεματικών πεδίων (*special languages*,

languages for special purposes, LSP). Κάθε μια από αυτές είναι, κυρίως στο λειτουργικό μέρος της, υποσύνολο μιας **γενικής γλώσσας** αλλά διαθέτει επιπλέον **είδια** (= με τα χαρακτηριστικά του είδους) **γλωσσικά μέσα έκφρασης** από τα οποία το σπουδαιότερο είναι το **ορολόγιο** (= ή *ορολογία*, οι *όροι* της ειδικής γλώσσας)¹. Κάθε **φυσική γλώσσα** (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά κτλ.) συγκροτείται από μια αντίστοιχη **γενική γλώσσα** και από όλες τις **ειδικές γλώσσες** που προκύπτουν από αυτήν και έτσι καλύπτει αφενός την καθημερινή / κοινή / γενική πραγματικότητα και αφετέρου όλα τα ειδικά θεματικά πεδία, **όλη τη γνώση**. Για παράδειγμα, η **ελληνική** ως φυσική γλώσσα συγκροτείται από την **ελληνική γενική γλώσσα** και από όλες τις **ελληνικές ειδικές γλώσσες** (όπως π.χ. η *ελληνική ειδική γλώσσα των μαθηματικών*, της *φυσικής*, της *χημείας*, της *πληροφορικής*, των *τηλεπικοινωνιών*, της *ιατρικής* κτλ.).

Κάθε **ειδική γλώσσα** είναι ένα σύστημα **περιγραφής της ειδικής γνώσης** του σχετικού θεματικού πεδίου και **επικοινωνίας των ειδικών** του πεδίου, αλλά και απαραίτητο γλωσσικό μέσο για τη **διακίνηση** αυτής της ειδικής γνώσης ως **ειδικής πληροφορίας** τόσο μέσω των έντυπων όσο και μέσω των ηλεκτρονικών γλωσσικών πόρων. Ιδιαίτερα το **ορολόγιο**, οι **όροι** του πεδίου, καθώς και οι **διαγλωσσικές ισοδυναμίες** τους είναι, σήμερα, *έξ ὧν οὐκ ἄνευ* για την **άντληση** της πληροφορίας αυτής από τους παραπάνω γλωσσικούς πόρους, από ειδικούς και μη ειδικούς χρήστες. *Μία και μόνο αναζήτηση στο Διαδίκτυο μιας πληροφορίας ειδικού θεματικού πεδίου φτάνει για να καταλάβουμε την αξία της γνώσης των ειδικών όρων που σχετίζονται με αυτήν την πληροφορία.*

Η ανάπτυξη, όμως, της γνώσης αυξάνει συνεχώς τον αριθμό των **νέων εννοιών** οι οποίες, όπως είναι φυσικό, πρωτοκυκλοφορούν με τις **κατασημάνσεις** (*όρους / ονόματα / σύμβολα*) που απέκτησαν στην ειδική γλώσσα στην οποία δημιουργήθηκαν, εμπλουτίζοντας έτσι την αντίστοιχη **φυσική γλώσσα** με νέα γλωσσικά στοιχεία και φαινόμενα. Σήμερα, αυτή η φυσική γλώσσα είναι κυρίως η **αγγλική**. Όλες, σχεδόν, οι άλλες φυσικές γλώσσες πρέπει να αναπτύξουν εκ των υστέρων την καθεμιά αντίστοιχη δική τους ειδική γλώσσα. Και **δεν πρέπει να χάσουν** κανένα θεματικό πεδίο².

---

¹ Άλλα είδια γλωσσικά μέσα έκφρασης είναι το **φρασεολόγιο** ή και **υφολογικά** ή **συντακτικά γνωρίσματα** της ειδικής γλώσσας (ISO 10871-1:2000 – ΕΛΟΤ 561.1:2006).

² Στην περίπτωση που μια φυσική γλώσσα δεν μπόρεσε να αναπτύξει την ειδική γλώσσα ενός πεδίου και χρησιμοποιεί την ειδική γλώσσα άλλης φυσικής γλώσσας, τότε λέμε ότι η υπόψη φυσική γλώσσα έχει υποστεί **απώλεια θεματικού πεδίου** (*domain loss*).

Σ' αυτόν τον αγώνα δρόμου, οι φυσικές γλώσσες αγωνίζονται χωρίς αντιπαλότητα· κάθε άλλο μάλιστα· στο πλαίσιο της διεθνούς ορολογικής συνεργασίας οι εμπειρίες και τα πεπραγμένα της καθεμιάς επιδιώκεται να αξιοποιηθούν ανάλογα και από τις άλλες.

Η **ΕΛΕΤΟ** από τα πρώτα της βήματα αγωνίζεται για τις ειδικές γλώσσες. Τα ιδρυτικά μέλη της προέρχονταν κυρίως από επιτροπές ή ομάδες, καθεμιά από τις οποίες είχε δραστηριοποιηθεί σε συγκεκριμένον τομέα, σε συγκεκριμένο θεματικό πεδίο. Ιδιάζουσας φύσης, αλλά και σπουδαιότητας, ήταν η επιτροπή **ΕΛΟΤ-ΤΕΕ/ΤΕ21** «Αρχές της Ορολογίας» (με ευθύνη του **ΤΕΕ**) που είχε ασχοληθεί από το 1981 με τις **αρχές και μεθόδους της Ορολογίας**, οι οποίες ασφαλώς αφορούν όλα τα θεματικά πεδία. Δηλαδή η ΤΕ21 ασχολήθηκε με το θεματικό πεδίο Ορολογία, που τέμνει «οριζόντια» όλα τα θεματικά πεδία.

Η Ομάδα ορολογίας πληροφορικής **ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1** (αρχικά με ευθύνη του **ΕΛΚΕΠΑ**) από το 1986 και αργότερα (μέχρι το 1998) υπό τον **ΕΛΟΤ** και την **ΕΛΕΤΟ** ασχολήθηκε με την **ελληνική ειδική γλώσσα της πληροφορικής**. Προϊόν εργασίας της οι όροι που έχουν συμπεριληφθεί στη **Βάση INFORTERM** και διατίθενται δωρεάν στο Ίντερνετ.

Η Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας (**ΜΟΤΟ**) από το 1989 ανελλιπώς (με ευθύνη του ΟΤΕ) έχει παραγάγει τεράστιο έργο για την **ελληνική ειδική γλώσσα των τηλεπικοινωνιών**. Προϊόν εργασίας της οι όροι που έχουν συμπεριληφθεί στη **Βάση TELETERM** και διατίθενται δωρεάν στο Ίντερνετ.

Η Ομάδα ορολογίας της ακουστικής **ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5** (με ευθύνη του ΕΛΟΤ) – έστω και εάν σήμερα δεν λειτουργεί – έχει παραγάγει σημαντικό έργο για την **ελληνική ειδική γλώσσα της ακουστικής**. Την ορολογία της χρησιμοποιεί ο ΕΛΟΤ στα πρότυπα ακουστικής που έχει εκδώσει μέχρι σήμερα.

Η Ομάδα ορολογίας του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΔΔ) έχει συνεισφέρει στον εμπλουτισμό της ορολογίας της **Δημόσιας Διοίκησης**.

Η Ομάδα ορολογίας του **ΙΑΤΡΟΤΕΚ**, συνέβαλε σημαντικά στην **ελληνική ειδική γλώσσα της ιατρικής** με την εκπόνηση και έκδοση του λεξικού βιοϊατρικών όρων MESH Hellas.

Τα σήμερα δεδομένα:

1. Η **MOTO** εξακολουθεί να παράγει κείμενα και όρους των τηλεπικοινωνιών. Η Βάση **TELETERM** έχει 120.400 λήμματα περίπου.
2. Η **TE48/OE1** μόλις ανασυγκροτήθηκε από τον ΕΛΟΤ και έχει μπροστά της μεγάλο ορολογικό έργο που πρέπει να εκτελέσει. Η Βάση **INFORTERM** έχει 6.800 λήμματα περίπου και είναι ανάγκη να αναπτυχθεί με γρήγορους ρυθμούς.
3. Η ανασυγκροτημένη από το 2005 **TE21** έχει εκπονήσει δύο και ολοκληρώνει το τρίτο από τα σύγχρονα βασικά πρότυπα των αρχών της Ορολογίας³, διαμορφώνοντας ήδη τη βασική ορολογία της Ορολογίας, με ουσιαστική παρέμβαση στην **ελληνική ειδική γλώσσα της Ορολογίας**. Ήδη έχει τοποθετηθεί στον ιστότοπο της ΕΛΕΤΟ το τεύχος «Γενικοί και ειδικοί όροι του τομέα της Ορολογίας», αλλά και η αντίστοιχη **Βάση όρων της Ορολογίας TERMTERM**, με 425 λήμματα.

Κλείνοντας, θα ήθελα να προσθέσω ότι στον ιστότοπο της ΕΛΕΤΟ – που μόλις έκλεισε ένα χρόνο λειτουργίας – έχει τοποθετηθεί πολύ περιεχόμενο ορολογικό και πληροφοριακό, αλλά πρόκειται να τοποθετηθεί ακόμη περισσότερο. Οι βάσεις TELETERM και INFORTERM έχουν διεθνή απήχηση γιατί δεν περιέχουν απλώς και μόνο ελληνικούς όρους, αλλά διαγλωσσικές αντιστοιχίες όρων. Το ίδιο θα συμβεί και με τη Βάση TERMTERM.

Θα κλείσω με άλλο ένα σύνθημα, που αποτελεί συνέχεια εκείνου που ανέφερα στην αρχή:

**«Δεν νοείται ανάπτυξη της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας
χωρίς την ενδεδειγμένη ανάπτυξη όλων των ειδικών γλωσσών της».**

Καλή χρονιά σε όλους!

Κ. Βαλεοντής

---

³ Πρότυπα ΕΛΟΤ 561.1:2006, ΕΛΟΤ 561.2:2007 και ΕΛΟΤ 402